

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

การพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนอำเภอมนโธรมย์ จังหวัดชัยนาท
Community Rice Center Development in Manorom District, Chainat Province

อังคณา สุวานิช(Angkana Suwanich)*บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)**

สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม (Sineenuch Krutmuang Sanserm)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา(1)สภาพเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในอำเภอมนโธรมย์ จังหวัดชัยนาท(2)การดำเนินงานของศูนย์ข้าวชุมชนอำเภอมนโธรมย์จังหวัดชัยนาท(3)สภาพการผลิตสถานภาพการเป็นสมาชิกการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความพึงพอใจและความต้องการของสมาชิกต่อการดำเนินงานของศูนย์ข้าวชุมชนอำเภอมนโธรมย์ จังหวัดชัยนาท (4) ปัจจัยในการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนอำเภอมนโธรมย์ จังหวัดชัยนาท(5)ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนอำเภอมนโธรมย์ จังหวัดชัยนาท

ประชากรที่ศึกษาคือสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนในอำเภอมนโธรมย์ จังหวัดชัยนาทจำนวน 139 คนเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมดโดยใช้แบบสอบถามสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนแบบสอบถามและประเด็นการวิเคราะห์ สันทนาการกลุ่มกับสมาชิกที่เป็นคณะกรรมการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุดค่าสูงสุดค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 51.99 ปี นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.92 คนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.29 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์เกษตรกรนอกจากศูนย์ข้าวชุมชน ไม่มีสถานะทางสังคมทำการเกษตรเป็นอาชีพหลักอาชีพรองคือรับจ้างทั่วไปประสบการณ์ในการทำเฉลี่ย 27.52 ปีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 45.35 ไร่ ส่วนใหญ่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์การเกษตร ใน 1 ปี ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเฉลี่ย 75.33 ตันราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวต่อ กิโลกรัมเฉลี่ย 14.83 บาทจำนวนผู้ผลิตแปลงพันธุ์ข้าวเฉลี่ย 1233 คนผลิตข้าวพันธุ์กข31 ทั้ง 3 กลุ่มมีการตรวจสอบการคัดพันธุ์ปน และตรวจสอบการเก็บเกี่ยวการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ไม่มีสถานตากข้าวคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์ข้าวโดยการเลือกตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี มีการบริหารจัดการศูนย์การประชาสัมพันธ์มีการซื้อและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ อบรมถ่ายทอดความรู้ กำหนดแผนการดำเนินงานกำหนดวัตถุประสงค์ ไม่มีกองทุนกู้ยืมรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่รัฐมีความพึงพอใจสภาพการดำเนินงานด้านการซื้อและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ และด้านการบริการและผู้นำกิจกรรมที่ต้องการคือการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปัจจัยในการดำเนินงานปัจจัยภายใน ได้แก่ ผู้นำสมาชิกการบริหารศูนย์ข้าวชุมชนทรัพยากรและเงินทุน กิจกรรมการผลิตปัจจัยภายนอก ได้แก่ การดำเนินการของภาครัฐเจ้าหน้าที่ สภาพพื้นที่ทางกายภาพ สภาพทั่วไปแนวทางการพัฒนา สมาชิกต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันระบบตรวจสอบควบคุมการผลิตให้มีคุณภาพดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มศูนย์ข้าว การประสานงานกับหน่วยงานของภาครัฐในเรื่องความรู้และการสนับสนุนด้านงบประมาณ ปัจจัยการผลิตอย่างต่อเนื่องการวางแผนดำเนินธุรกิจเพื่อต่อ ยอดกิจกรรมการผลิตในกลุ่มปัญหาคือสมาชิกไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการผลิตเมล็ดพันธุ์ ไม่มีการคัดพันธุ์ปนอย่างต่อเนื่องกลุ่มไม่มีแผนการดำเนินงาน ไม่มีการวางแผนการผลิตข้อเสนอแนะคณะกรรมการให้คำแนะนำและวางแผนการดำเนินงานทุกขั้นตอน

คำสำคัญ: ศูนย์ข้าวชุมชน การดำเนินงาน แนวทางการพัฒนา

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pang4p@yahoo.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช tukstou@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) socio-economic circumstance of the Community Rice Center members in Manorom District, Chainat Province (2) operations of the Community Rice Center in Manorom District, Chainat Province (3) production circumstance, membership circumstance, receiving information and news, satisfaction and needs of the Community Rice Center members in Manorom District, Chainat Province (4) operations factors and directions for the Community Rice Center development in Manorom District, Chainat Province (5) problems and recommendations for the Community Rice Center development in Manorom District, Chainat Province.

The population in this study comprised a number of 139 members of the Community Rice Center development in Manorom District, Chainat Province. Data was collected by questionnaires distributed to the Community Rice Center members, and issues analysis when discussed with the members who were the Board. Obtained data was analyzed by computer programs. Statistics used included frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean and standard deviation.

From the research results, it was found most of the farmers were Buddhist female with the average age at 51.99 years. They completed primary education level. Their average household labor was 2.29 persons. Apart from being members of the Community Rice, most of them became members of the agricultural cooperatives body. They did not have any social status. Their main occupation was farmer while their subordinate occupation was hired labor. Their average experience in rice farming was 27.52 years. Their average occupied area was 45.35 rai. Most of them applied loan from the agricultural cooperatives. Their average production of rice seeds was 75.33 tons in one year. The average price of rice seeds was 14.83 baht/kg. The average number of farmer producing patches for rice seeds propagation was 12.33 persons. All of the three groups produced Kor Khor or RD 31 variety. Field Inspection, harvesting practice and seed quality would be examined. There was not any rice drying facility. Election of the Board of Community Rice Center was organized holding two-year term of service. At the Center, there was a report of organizing management administration of the Center, public relations, purchase and sale of rice seeds, knowledge transfer training, identification of work plan, identification of objectives, but no fund for loan, receiving news and information from official staff and satisfactory circumstance towards purchase and sale of rice seeds variety. For the Board and leaders, their needs included knowledge transfer training on production factors, internal factors i.e. leaders, members, management administration of the Center, resources and capital, production activity as well as external factors i.e. operations of the government sector, authorities, physical condition of the area, and general circumstance. In terms of the directions for the Center development; it required members participation in the Center operations by jointly planning together, promoting qualified quality control in production system, knowledge sharing between the Community Rice Center groups, coordinating continuously with government agency about knowledge, budget contribution, production factors and business planning to proceed with further production activity among the groups. In terms of problems, members were found failed to practice according to production steps of rice seeds. The groups did not undertake continued field inspection and rouging, none of work plan and none of production plan was found. The Board was suggested to provide advice and to plan every step in the Center operations.

Keywords: Community Rice Center, Operations, Development Guidelines